

MAGYAR KURIR

Bétsből, -Penteken, Julius' 9-dikén 1819.

Frantzia Ország.

Folytatása a' Követek' kamarájában Júnis' 19-dikén előfordult (a' II-dik számú M. Kurir' 13-dik lapján felbeszélkedett) nagyon fontos vetekedések előadásának:

Minister Gróf Decazes: — „Valóban egy se' lehet Uraságtok közt, ki azt gondolhatta volna, hogy az Igasság' Ministere a' maga beszéde által oda érzelt volna, hogy azokat, kik a' Számkivettettekért beérkezett kérelmeket aláírták, annyival is inkább ezen kamarának azokat a' tiszteletre méltó tagjait, kik eze' kérelmeknek pártját fogták, vádolja. A' mit ő Uraságtoknak mondani akart, a' mit mondott, 's a' mit mondani kén-telenített, mert kén-telenített, az e' volt, hogy ezen kérelmek nagyobb részint *egy köz pontból vették származásukat*, abból a' közép pontból, melyet az előttem beszélt Orátor (Courvoisier) közlébről lerajzola, egy oly közép pontrol, melyet az Országjósok jól esmer 's ugyan azért meg-vét, 's a' melly közép pont, akarmelly hatalmát tulajdonít is magának, 's a' nép' indulatain akarmelly nagy uralkodással bimi remélnje is, azt véghez vinni tsakugyan soha nem fogja, hogy a' nép úgy megvakuljon, hogy elfelejtse, hogy a' Kiralynak, a' maga palladiumának, 's d' talombás-tyájának, mivel tartozzék. —

„Úgy van, Uraim, soha el nem fogja ezt a' nép felejtani; 's bár melly nagyon sérteni lássék némelykünk' füleit

ezen soha, még se' félek én ezt előttek többször is megújítani. Igen is, soha se' fogják azt az Öszszeeskütiök, akár mi nagy számjok legyen, akár melly helyen tartásák is gyűléseiket, véghez vinni, hogy Frantzia Ország a' maga valóságos javát meg ne esmerje, 's hogy elfelejtse, hogy az *ő egész boldogságának záloga ezen thrónus, 's hogy ezt megrázni lehetetlen a' nélkül, hogy egyszersmind a' mi boldogságunk is el ne enyészszék. Soha se fognak ők ezen kamarában más lelket 's más indulatot felélesztieni, mint a' melly által ez ma lelkesítettik. Soha, akár melly nagyon iparkodjanak is, véghez nem viszik, hogy ezen kamarában, tsak egy szempillantatig is gyözedelmeskedhessenek. Frantzia Ország tudja azt, hogy őtet a' nyughatatlanág' élesztői ellen's a' részrehajlások ellen, tsak az ezen kamara' nagyobb részében mostan urlalkodó lélek és hajlandóság oltalmazhatják-meg. Melly fontosok legyenek is bár azon vetekedéseink, a' mellyek finantziai állapotunkat illetik, 's a' mellyektől bennünket a' mi mostani be-szélgetéseink egy szempillantatig elvontak, mitsoda fontossága van azoknak ezekhez képest, úgy mint a' hazának 's tsendességének fennállásához, 's méltóságának fenntartásához képest, mellyek néki azt parantsolják, hogy mindenkélett a' maga 25 esztendőig tartott szenvedései és szerentséllenségei által vásárolt szabadságának megőriztetésén iparkodjék, a' melly szabadságot mi sokkal*

drágábban megfizettünk, hogy sem gondolatlanul a' játékra ismét ki akarnók tenni? —

„A' mi pedig Bignon Urat különösen illeti, én az ő' és barátjai' vélekedéseknek részese telyességgel nem lehetek, kik az ő' halgatását védelmezni 's őtet abban még jobban is megerősíteni jónak találták. Ő azon Dilemmának szarvai között, mellyek közzé őtet az Igasság' Ministere helyhezteté, magát telyességgel ki nem mentheti: Vagy halgatnia kellett volna, midőn beszélt; vagy most kell beszélnie. Ugyan mit mondana ő akkor, ha én ezen Orátori székéből azt erősíteném, hogy az én kezeim között valami oly Akta, oly Irás találtatik, melly által az ő' betsülete megsértetik, megbélyegeztetik; de a' mellyet én csak akkor fogok elemútatni, mikor nékem tetszeni fog? Ő nékem azt fogná mondani, hogy őtet rágalmazom; 's hogy azt ríndja, néki arra jussa is volna. Ugy de, Bignon Ur! az Ur minket rágalmazott; az Ur minket a' maga halgatása által még most is rágalmaz. Az Ur' kötelessége, hogy beszéljen. Az Ur nem Ura annak, hogy meghatározza, mikor beszéljen. *Még nem jött-el az ideje*, így szoll az Ur! Ideje van Uram ennek mindenkor, kivált egy oly jó 's oly egyenes indulatú képviselőre nézve, ki az igasságnak kimondását legelső kötelességnek tartja. Birája-é az Ur a' maga tulajdon kötelességeinek? Nem; az Ur azoknak nem birája, mihelyest ezen kötelességek abban állanak, hogy az Ur valamelly megbántást jóvá tegyen, 's mihelyest az Ur ezen kötelességekkel, nem csak maga hanem mások eránt is tartozik. Jól tudja maga az Ur, hogy nagyon tsudálatos gyanakodásokat 's nagyon gyűlölséges rágalmazásokat terjesztett-el, kétségkívül nem akaratjából, mivelhogy az Ur csak igasságot akart mondani. Hanem ezen

igasság, ezen felfedezés, melyről az Ur oly valódi módon, oly nagy rettentőséggel feljelentette, hogy azt, ha el-jő az ideje, napfényre hozza, visszahőjkölteli az Urat önn' maga előtt; az Ur rettenetosaak kimondásától; 's beszédje' üres hangjának megesmertetésétől. Így itélek én 's így fognak itéleti, hidje-el az Ur, mind azok, valakik azt a' meghívást hallották, mellyet mi az Urhoz intéztünk 's ezenel még egyszer az Urhoz intézünk.“

Manuel: (kinek beszédje nem jött ki egészszen) — tsudálkozik, hogy a' Ministerek, kik tsak mostanság nagyon panaszkodtak vala, hogy ezen képviselői kamarának tagjai a' Budget felett való tanátskozás közben ily sokszor eltávoznak a' dologtól, ma éppen magok ily szembetűnő mu'ráját adták ezen kitsapongásnak. Osztan az is igaz másfelől, hogy az Igasság' Ministere maga ki nyilatkoztatá azt, hogy ezen kamarának azon tagjai, kik a' Számkivettettekért beadatott kérelmeknek pártját fogtak, semmi szemrehányást nem érdemelnek; 's a' melly nyilatkoztatáshoz talán az ő (a' Manuel) vélekedése szerént még azt is hozzá kellene tenni, hogy ezen képviselők azáltal, hogy lelkiesmeretjek' szavát követték, a' közönség' gondolkodásának is megfeleltek. (Ezért nagyon zugott a' közép-pont 's a' jobb oldal). Hanem egyéb eránt, a' mi őtet (Manuel) 's az ő társait illeti, ők nem sokat gondolnak azzal, hogy egy Minister mit tart felölök; ők tsak a' magok tselekedeteik és nem holmi fundamentum nélkül való erősítések szerént kívánnak megítéltetni. A' Ministernek, az öszszeesküvésre nézve felhozott erősítéseiket fundamentum nélkül valónak mondotta lenni Manuel. A' Számkivettettekért beadatott kérelmek az ő itélete szerént a' közönség' ohajtását fejezvé-ki, nagyon kevés áll abban, hogy a' Centrumtól vet-

ték-é a' kérelmek a' magok származásos-
ka, vagy a' Peripheriától. Végeztetre ki-
nyilatkoztatja Manuel, hogy ők ezen
kérelmekkel oly társaságokban foglalat-
kodtak, a' mellyek minden esetre nézve
érdemelhetnének némünömü tekintetet;
's végeztetre, hogy ők magoktól a' Mi-
nisterektől is biztatást kaptak volna a'
Számkivettetteknek visszahivatása fe-
lől.

Az Igasság Ministere: Uraim! Az
éppen most leszállott Orátor' beszédében
általánál fogva úgy öszszeavartatott az
igasság a' hamissággal, hogy hosszas
beszéd kívántatna a' kétfélének egymás-
tól való megvállogatására. Én tsak az ő
főbb erőssítéseinek megvilágosítgatására
botsáikozok ki: — „Igaz ugyan, hogy a'
Ministereknél a' Számkivettettekre nézve
lépések tétettek; de az is igaz ám, hogy
mindenkor tsak azokról volt szó, a' kik
nem örök időre küldettettek számkivetés-
be. Ha azon úgynevezett Király-gyilk-
lókról lett volna szó, kiket az 1816-ban
Jan. 12 dikén költ törvénynek 7-dik cik-
kelye illet, így a' Ministerek telyesség-
gel semmi közbenjárói szószollást meg
nem halgattak volna. Ezen cikkely' el-
töröltetésének kívánása, ez a' Királyi mo-
ralis személy ellen való megbántás,
egész Frantzia Országban, egész Európá-
ban, sőt az egész Világon mindenütt
éreztetett, a' hol tsak érzékeny szívek ta-
láltatnak. Magok ezen kamarának azon
tagjai is kétségkívül érzették ezen kíván-
ságnak megbántóságát, a' kik feltették
volt magokban, hogy a' Számkivettette-
kért bejött kérelmeknek féretétettését
nem engedik. Ki lehet ezt tsak abból
a' kevés iparkodásból is hozni, mellyel
ezen Urak akkor, mikor ideje volt (Máj.
17-dikén) azt sürgetni láttattak, hogy a'
beszélésre sort kaphassanak.“

Lafayette: De nem könnyen lehe-

tett ám sort kapni a' beszélésre; én kér-
tem, de nem kaphattam.

Manuel: A' többség vissza élt a'
maga nagy erejével. Engem nem hagytak
szollani.

Beniamin Constant: Én is kértem
a' sort, hogy beszélhessek.

Az Igasság' Ministere: Uraim!
bár melly nagyon felindítottson is engemet
ezen tárgy, tsakugyan még is Ura va-
gyok elmémnek annyira, hogy el merjem
mondani, hogy szavaim azon Urak köz-
zül, kiknek vélekedéseik ellen tusakod-
tam, egygyet is meg nem bánthattak. Az
én bizonyágtételeimet, mellyeket én,
mint Orátor, az Uraságtok' célzássaikról
kinyilatkoztatok, magok tetszések szerint
helybehagyhatják vagy nem hagyhatják;
de nékem is engedtessek-meg kimonda-
ni: „Hogy nem elég az embernek jó cél-
„jainak lenni; és hogy az ember, ha ném
„részhajlás' embere is, megtsalattatha-
„tik, és a' részhajlás munkálódó eszköze-
„vé lehet.“ Szünyenek-meg már egyszer
Uraságtok öszszeavarni azon dolgokat,
mellyeknek egymáshoz semmi közök nin-
tsen, az az: a' határozatlan időre szám-
kivettett Frantziákat 's meg azokat, kik
a' Király' megölettetésére votizáltak volt.
Ez a' lármás vetekedés tsak ezen utolsók
felett támadott. De ezen tüzet nem a'
Ministerek gyujtották. Ők tsak azt kíván-
ták, hogy Bignon Ur magát a' mai
ülésben legnagyobb együgyűséggel nyi-
latkoztassa ki. Ő ezt nem tsakelkede, 's
hogy a' dolognak mindazonáltal így is
végetvethessünk, jónak látom a' kérdést
ennyiben hagyni. Ha Bignon Ur a'
kívánt nyilatkoztatást megtette volna, mi
készek voltunk néki arra megfelelni: ha-
nem minthogy halgatása mellett vakme-
rően megmaradott, tehát halgatásával is
megelégedni kéntelenek vagyunk. Morad-
jon a' lelke az egész halgatás' terbe.“

Bignon: Én magamra veszem ezer

terhet; és nem gondolom, hogy a' Minister' vétekevése nekem törvényem volna."

Igy folyt ez a' heves vétekeedés még sokáig, 's nem hogy lassanként csendesedtek volna az Orátorok, hanem mind inkább inkább tüzesültek: melyre nézve nem tselekedhetjük, hogy ezen nevezetes ülésre a' jövő keddi M. Kurirban is vissza ne térjünk. Most nem tért több ide).

A' kérelmeknek megvizsgálására kirendeltetve lévő Biztosság Jun. 25-dikén ismét több kérelmekről terjesztette a' kamara elejébe a' maga vétekevést, melyek most is a' Számkivettettek' visszahívattatását tárgyalták, 's a' biztosság' vétekevése most is csak a' volt, hogy fére kell tenni az ő kérelmeket, 's ugyan ezt a' kamara is nagy többséggel meghatározta. 'Csak a' bal szárnyon találtattak 18 *independensek*, a' kik ellenkezőleg votizáltak, 's a' kiknek neveik ezek: Constant, Chauvelin, Lafayette, Dupont, Daunou, Bignon Dargenson, Manuel, Gailhem, Perreau, Dörgmies, Jobez, Lafitte, Bellay, Picot, Bogue, Herceux, és Corcelles. — Rodet nevű oly nyilatkoztatást adott be írásban, hogy ő a' votizálásakor nem lévén jelen, nem votizálhatott, de ő is azok közé tartozik, a' kik nem egygyeznek meg a' Számkivettettek' kérelmeiknek feretétetetésében.

A' Frantzia' revolutzióból az a' hír is fennmaradott, hogy a' mikor Bonaparte a' maga személyes uralkodásán dolgozni kezdven 's az 500-zak' kamarájába bemenvén, ott egy Arena nevű tag keresztül akarta szurni, hanem Poure nevű tiszt állván a' dőfés elejébe, ő tartotta meg életben Bonapartét. Ez a' Poure is kérelmet adott mostanság a' kamara elejébe, melly arról nevezetes, hogy ugyan ezen ülésben vitatás alá vetettétvén, Du-

pont ily nagyon nevezetes nyilatkoztatást tett felőle: — „En, ugy mond, jelen voltam 's egész Frantzia Ország előtt becsületesemre erőssítem, hogy az *öt százaknak* azon ülésében a' Generális' megölettetésére nézve semmi proba nem tétetett. Daunou, Chabaud, és Jard-Pauvilliers Urakat, kik véllem egygyütt hasonlóképpen jelen voltak, bizonyosságul hívom: monadják-meg, hogy nem hazug költemény volt-é az, hogy Bonapartét ezen tanátsban meg akarták gyilkolni, melynek költése 's elhírlélése csak arra való volt, hogy ezen Ditsősségyszomjuzónak fogást 's módot szerezzenek Frantzia Ország szabadságának felfordítására, melyre megkivántatott ezen 500 képviselők' tanátsának elszélesztetése.

Az esmeretes Ex-Direktor Barras egy könyvet adott ki ily czím alatt: *Az én Hazafitársaimhoz való irás*. Ő is a' Bonapartéra nézve felőle szárnyalt sok híreknek megczafolásán iparkodik ezen munkájában. Miben álljon 's melyen tulajdonságu lehessen ezen egész könyv, hozzá vehetni csak e' kevés megjegyzésekből is: — Tagadja Generális Barras, hogy Politikai életben valaha a' fő hatalom' elnyerésén iparkodott volna; hogy ő, se' Bonapartétól se' mástól soha semmi jótéteményt nem vett, sőt hogy Bonaparte néki még azt a' summát se' fizettette se' vissza, mellyel ő a' Republikát a' VII-dik esztendőben annak terhes környülállásai között segítette volt. Tagadja Barras, hogy a' Direktoriummal történt végső változásban ő lett volna az eszköz; a' mit felőle ezen tekintetben irtak 's beszéltek, mind költemény volt, mert még az a' jóvállás is a' mi ezen tekintetben akkor külső Országokról az egygyik Direktorhoz érkezett, ez is azonnal mindenik Direktorról közöltetett, mint az akkori jegyző könyvek kimutathatják 's mint az ő még

életben lévő Collégáji megmondhatnak, 's több effélék.

Spanyol Ország.

A' Király Ministeri között ismét nagy változás történt. A' külső dolgokra ügyelő Minister *Marquis de Casa Irujo*, a' ki még Junius' 12-dikén a' Királlyal együtt dolgozott, a' nélkül, hogy a' Király' kegyelme' elvesztésének legkissebb jelét észre vette volna, azon éjjel ágyából felkeltetvén, a' Ministerségből lett elbocsátatási Dekretomón kívül arról is parantsolatot vett, hogy még azon éjjel Alavába vegye útját számkivetésbe. Gondolják, hogy az Amérikából haza felé útban lévő Ritter *Onis*nak van szánva ezen ministerség; most csak ideig-meddig biztatott *Simon* nevu Status-tanátsosra. A' megbukott Minister 's az Igaság' Ministere *Don Lozano de Torres* között régen uralkodott az egyenetlenség, 's végre ezen utolsó lett a' győzedelmes. A' Hadiminister *Don Eguíjál* is elbocsátotta a' Király. hanem őtet magát Grenadai fő Kapitányá nevezte, csak az ő első Tanátsosái *Don Herediát* küldötté Amérikába számkivetésbe.

A' Siciliai Királyi Princzaszszony, mint a' Spanyol Király ifjabb testvére *Don Francesco Paula* jegyese, Jun. 11-dikén tartotta Madridba való pompás bemenetelét, 's második versbéli összedatattása 12-dikben ment véghez. *Duca di S. Nicandro* adta által.

Spanyol Amerika.

A' Londoni levelekben kijött az Uj-Grenada' függetlenségét illető Akta. Aláírták: az Uj-Grenadai Fő Kormányozó *Don-Juan-Elias Lopez*, a' Segítő sereg' fő vezére *Gregor Mac Gregor*, és Statustitellnek Minister *Don Joakim Vargas-y-Varga*. A' folyó esztendőben Aprilis' 4-dikén ment véghez az aláírás.

Ezen új Országtól azonnal Követek küldettettek-el a' Veneczuelai Respublika' Országlószékének mostani fő városába *Augusturába*, hogy egymás' függetlenségét költsönösen védelmező Szöveiségi Kötést állítsanak lábra.

Nagy Britannia.

A' Londonban lakó Quacker familiák nagyobbadon jószágaiknak pénztévézésén iparkodnak 's Amérikába akarnak általköltözni. Ezek mind magokat jól bíró emberek, sőt sokan találatnak köztök olyanok is, kikre igazán reájok illik a' gazdag nevezet.

A' Londoni Kurir azt mondja, hogy nem igaz, hogy ott az Orosz Udvar számára ismét költsönözést nyitottak volna ki.

A' *Carlislei* dolgozlakosok, munkájának bérek neveltetett, azóltá tsendesen viselik magokat: hanem az ő példájokra most már a' *Glasgowiak* és *Leedsiek* kezdenek hasonló öszszegyülekezéseket tartani. A' *Glasgowi* gyűlésben azt jóvallotta nékik egy magát jól bíró polgár, hogy kériék a' Régens Princzet, hogy azokat közzülök, kiknek munkájok nints, mind szállíttassa-el Amérikába 's ott adasson művelni való földet nékik. hanem a' gyűlés ezen jóvallást igen mérsékletnek találván, azt határozta, hogy inkább a' közönséges Választási just, az az esztendőnként való parlamentumválasztást, 's az adófzetésnek lejjebb szállíttatását kell kérni. — A' *Leedsiek* oly jó rendel tartották ugyan a' magok tanácskozásokat, hogy az előljárók 's a' katonaság nem találtak okot az ő elszélesztésekre. Végzéseik summája nékik is az ő úgynevezett *Redicalis Reforma-tiójoknak* 's a' Frantzia Revoluizio' kezdetébéli *Declaratio des droits de l'homme*nak kérésé volt. Orátora között *Petre* nevu különöztette-neg magát legjobban, ki Londonból ment el végre oda.

E r d é l y.

Maros-Vásárhely, Jun. 19-dikén: — E' folyó hónap' 11-dikén, reggeli harmadfél óraker, itten bévégezte betses életét Nemes Erdély Országa egyik nagy érdemű Itélő Mestere, Méltóságos Nagy Ajtai Cserei Farkas Úr, életének 62-dik esztendejében, a' ki nagy tudományáról és ritka hazafiúságáról még most is emlékezetes Nagy Ajtai Cserei Elek Úrnak a' Kir. Tábla Actualis Assessorának egyik fia lévén, minelutána a' Kolosvári Universitásban a' szelid és böltselkedő tudományokat különös maga megkülönböztetésével elvégezte, néhai ditsőségesen Uralkodó Felsőges Mária Theresiának rendeléséből a' Bétsi Theresianumba vitetett, a' hol a' Közönséges, Természeti, Nemzeti, Romai Törvényeket, a' Politikai, Statistikai Tudományokat olly előmenetellel, hogy ezen Országnak díszéré az elsőséget senkinek nem engedte, kitanulván; úgy a' Német, Frantzia és Olasz nyelveket is magának tulajdonná tévén, ugyan a' fennebb tisztelt bölts Uralkodótól olly rendeléssel utasított vissza a' Kolosvári Universitásba, hogy ottan a' Haza Törvényeit is kitanulja, és személyéhez járuló ritka kegyességéből, mellyre jeles tanulása által magát érdemessé tette, esztendei 200 Rf. fizetést is rendelvén számára, még azzal is tetézni kívánta Királyi kegyelmességit, hogy midőn a' Haza Törvényiből 1780-ban Augustus' 15-dikén, Felsőges Aszszonyunknak védelme alatt a' próba-kőre kiállítatott, a' Törvényeknek fontosabb czikkelyeiből kikérdeztetett, az a' végre kirendelt Kir. Commissariusnak és Uraságnak színe előtt, mind ritka elméleti tehetségének, mind jeles szorgalmatosságának igen ditsőséges

jeleit adta volna, ötlet egy arany lántzal és azon függő 's Fels. Aszszonyunk képét mutató arany Nummismával díszesíteni 's megajándékozni méltóztatott; — a' Felsőges Kir. Fő Igazgató Tanátsnál kezdvén szolgálatját, 1786-ban Concipistiának, 1787-ben pedig Gubernialis Secretariusnak kinevezetvén, ezen hivatalban 1800-dik esztendeig millyen hivatásban fáradhatatlan szorgalmatossággal folytatva hasznos szolgálatját, millyen nevezetes és terhes munkákat jeles talentósnak kimutatásával dolgozott ki, eleven bizonyosságai mind azok, a' kik véle egygyütt szolgáltanak, mind pedig a' Fő Igazgató Tanáts Leveles Társjában lévő irások; — 1800-dik esztendőben Junius' 11-dikén az Országban igen sarkalatos, és az Ország Gyűlésén is pennát vivő Itélő Mesteri hivatalra emeltvén, ezen hivatalát egész haláláig szakadatlanul vitte, 's abban is mind az Igazság kiszolgáltatásában a' Mélt. Kir. Táblán, mind az Ország Gyűlése Tárgyainak fontos kidolgozásában, az Ország Gyűlésein, gyökeres tudományának, egyenességének, igazság szeretetének, hazafiú érzéseinek a' később időkre is fenn maradandó bizonyosságait adta; — az ő fő tulajdonságai voltak: a' Religióhoz buzgón ragaszkodó tisztelet, a' Fejedelemhez való foghatatlan hiveség, Hazájához viseltető tantörithetetlen szeretet, példás egyenesség és igazság szeretet, hivatalának folytatásában fáradhatatlan munkásság, a' betűletnek nemes érzése, a' mennél nagyobb tökéletességre törekedő vágyódás, a' közönséges társaságokban veleszületett 's másokat is felébresztő, nyáasság; — mellyek által valamint életében a' közönségnek szeretetét megnyerte úgy halála után is fenn fogja marasztani emlékezetét, es a' midőn a' rothadás törvényne

a' vettetés része vissza tér a' teremtés hamvaiban, nemesebb része örökösen élni fog, mind tetteiben, mind munkáiban; — mennél ritkébbak a' jó hazafiak, annál sajnósbak a' hazára nézve az olyan tsapás, melly által ilyen tagjaitól megfosztatik. —

* * *

A' folyó 1819-dik esztendő Jun. 18-dikán volt nagy felleg szakadásból következett víz-áradás által, Nemes Nagy Enyed Városában történt szerentsétlenségeknek és romlásoknak leírása.

A' Torotzkó Szent Györgyi havasokon a' megirt napon rettenetes fellegszakadás lévén, az, az onnan le jövő 's a' Nagy Enyed Collegium két faluján Musinán, és Fel Enyeden, valamint szintén Enyed Városán is keresztül folyó kitsiny patakok el annyira megnevelte, hogy a' ki maga nem látja, nem is képzelheti mitsoda rettenetes romlást és pusztulást hagyott maga után: ezen rettentő víz Enyedre délutánni egy órakor jövéen estvéli hét óráig, hat órák lefolyta alatt, a' leg nagyobb dühösséggel tartott, és olly sebességgel jött meg, hogy annak mentében lakozó ház-népeknek némelleyeknek alig volt annyi idejek, hogy házaikból kiszaladhassanak vagy a' házok héjára magokat megvonhassák; másoknak megint annyi idejek sem volt, és azokat házastól minden épületestől, sőt némelleyeket telkestől együtt el vitt: a' mint eddig elé meg lehetett tudni 17-re ment azon szerentsétleneknek száma, a' kik ezen rettenetes árvíznek szomorú áldozatai lettenek, kik közül némelleyek kifogatván eltemettettek, másoknak holt teste pedig még meg nem találtattanak: sok nagyobb és apróbb oktalán állatok veszte-

nek el, sőt egész szekereket bé fogott marhákkal seprett el az utszáról: talán jó módjával meg sem lehetne betsülni azt a' kárt, a' mit ezen áradás okozott: mind a' Collegium a' jószágaiban és a' tanulók a' városi gazda aszszonyoknál künn lévő portékáikban, mind az Aerarium a' katonák elsepert moundurjaikban, mind a' publicum a' drága és költséges hidakban, mind a' privatusok házaikban, egyéb épületeikben, telkeikben, és marháikban akkora kárt szenvedtenek, hogy tsak a' városi polgárok kára, a' hogy azt most meg lehetett betsülni, mintegy más fél száz ezer forintokra megyen: a' publicumnak három nagy hidjai, az Orbai, Lapádi és Midiszlai fundamentomostól elromlottanak, mellyek közül tsak a' Midiszlai ez előtt 3, 4 esztendőkkel mintegy 50 ezer forintjában került volt Ó Felségének, ezen kívül benn Enyed városában 2 nagy hidak, egyik a' Só-utján más a' Vármegye praetoriuma előtt való, ezek is úgy oda vagnak, hogy még helyeket is alig lehet megemérni, sőt maga a' Vármegye Praetoralis háza, a' Vármegye fogházával együtt egy martos helyre lévén építve, a' víz, a' martnak alája ásván, ezen aerariális épületeket is fenyegeti a' veszedelem. Sokan vagnak olly szerentsétlenek, a' kiknek még telkek is oda vagnon, többen azok a' kiknek telkek ugyan megmaradott, de épületeiket a' víz megemésztette, és leg többen olyanok, a' kiknek házaikból minden, az élelemre megkívántató eszközeik mind oda lettenek. —

Hasonló nagy árvizek voltak némely határos helységekben is, mint p. o. a' Collegium jószágaiban, 's tsak a' Collegium kára 20,000 forintokra könnyen reá megyen; volt Orhon a' Gróf Teleki Ádám, és Herepin a' Gróf Bethlen Pál jószágaikban, de az itten lévő károk már sokkal kevesebbek.

Magyar Ország.

A' Pesti Magyar újságlevelekben ezeket olvassuk: —

A' Nemzeti Bibliothekának Nagylelkű Fundátora, Gróf Szécsényi Ferencz ő Excellentiája, nem tsak hogy azt meg nem szűnt időről időre gazdagítani, hanem, hogy a' Tudományoknak bővebb kútforrásokat nyisson, ismét 9,000 kötetnél többől álló ritka, és drága Könygyűjteményét a' Nemzeti Muzeum javára ajándékozta. Ezen, pompás kiadásokból álló, és rendszerént való betsekre nézve 100,000-nél többet érő Tudományos kints, a' mint azt rendbe szedve, és ladákra rakva Jek. T. Horváth István Ur, a' Bibliothekának Gondviselője állatvette, szerentsésen Pestre leszállítatott Jun. 19-dikén, 's a' Nemzeti Muzeum épületébe lerakattatván, ő Cs. Kir. Fő Hertzegségétől Országunk Nádor Ispányától várja további rendeltetését.

Junius' 30-dikán reggel hatodfél órakor Pesttől nem messze, ugymint Tápio-Bitskén, reggel nagyon érezhető földindulás volt, melly földalatti zugással egybe volt kapcsolva. De sem ott károkat nem tett, sem Pestig az ingadozásai nem terjedtek.

* * *

Jelentottük Nagyságos és Fő Tisztelendő Marsovszky István Praelatus Urnak Junius 21-ikén történt halálát. Ezen szomorú hírhez kapsolni kell még azon jelentést is, hogy éppen az nap hiteles levelek által tudósítatott ő Nagysága, hogy ő Császári Királyi Felsege által a' Septemvirális Tábla Assessorává neveztetett légyen. Így akkor lepte meg a' halál, midőn a' ditsősségnek új pályájára lépett volna.

A' boldogúlnak hided tetemei 23-dikán délután 6 órakor rangjához illő tisztelettel a' P. Franciskánusok Templomának kriptájába takarítottak-el. — E' végső tiszteletet jelenlétekkel nevelték a' Felseges Curiának Méltóságos Tagjai, számos egyéb Uraságok, és a' Törvényt gyakorló Nemes Ifjúság. Az Egyházi foglatatosságot Nagyságos Kopátsy Jó'sef, Weszprémi Kanonok Sümegi Sz. Jakab Apátura, Hantai Sz. Mihály Prépostja, Cathedrális Archidiaconus, és a' Királyi Táblának Praelatusa vitte végbe, a' ki hasonlóan ő Cs. K. Felsegének kegyelme által a' Septemvirális Tábla Assessorává kineveztetett; kinek minden jelenlövők annál buzgóbb óhajással életet, és egészséget kívántak, mennél közönségesebb az eránta való tisztelet.

Északi Amerika.

Az Elölülőnek, ki egy időtől fogva a' Déli tartományok' megjárásában foglatatoskodik, Washingtonból oly kérelmet küldöttek utánna, hogy lehető hamarsággal térjen vissza, 's a' Congress ist hívassa össze, miathogy fontos tárgyak fordúltak volna elő a' tanátskozásra.

Béts.

A' Perugiából érkezett legújabb tudósítások szerént, mellyek Jun. 30-dikán indultak, a' Károlina Császári Fő Hertzegaszszony egésége oly módon jobbult, hogy nem gondolták hogy a' Cs. Felsegeknek onnét való elutozása, a' melly Julius' 5-dikére vala határoztatva, több változást szenvedjen. Ez napon Arezzóban hálni, 6-dikát ott tölteni, 's 7-dikben Florencziába érkezni szándékoztak ő Cs. K. Felsegek.

Száz forin's Conventiós pénzért adtak Váltó czédulában: —
Julius' 6-dikán $247\frac{3}{4}$ — 7-dikén $247\frac{3}{8}$ — 8-dikán $247\frac{1}{2}$ — forintot.